

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2565

โครงการ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรม ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ สร้างรายได้ให้แก่ประเทศถึง 23,000 - 25,000 ล้านบาทต่อปี มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมากกว่า 40,000 ครัวเรือน กระจายอยู่ในพื้นที่เกือบทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคตะวันตก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสับปะรดไทยยังมีปัญหาอยู่อีกหลายประการ โดยปัญหาที่ถือว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสับปะรดอย่างมาก ก็คือ ปัญหาสารไนเตรทตกค้าง ในผลสับปะรด ซึ่งเกิดจากการที่เกษตรกรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตในปริมาณที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้มีปริมาณสารไนเตรทตกค้างในผลสับปะรดเกินกว่ามาตรฐานที่โรงงานแปรรูปสับปะรดกำหนด ทำให้โรงงานมีการกวดราคาผลผลิตหรือปฏิเสธในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร เนื่องจากหากนำผลผลิตที่มีสารไนเตรทตกค้างเกินมาตรฐานไปแปรรูป เป็นสับปะรดกระป๋อง สารไนเตรท ในเนื้อสับปะรดจะละลายออกมาทำปฏิกิริยากับดินบุกที่เคลือบอยู่ภายในกระป๋อง ส่งผลให้ผู้ซื้อในต่างประเทศส่งสินค้าคืนกลับประเทศไทย สร้างความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทยเป็นอย่างมาก และอีกปัญหานึงการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงเวลาเดียวกันในทุกพื้นที่ ทำให้อาจมีบางช่วงที่โรงงานไม่สามารถรับซื้อผลผลิตที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวมาส่งเข้าโรงงานได้ทั้งหมดแบบวันต่อวัน จึงเกิดปัญหามีผลผลิตตกค้างอยู่หน้าโรงงานจนเน่าเสียหาย อีกทั้งกรณีเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ห่างไกลจากโรงงาน ทำให้ต้องรับภาระต้นทุนค่าขนส่งสูง ทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตรจะต้องจัดทำโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด ปี 2565 เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกรดังที่กล่าวข้างต้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่และเกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม เน้นผลผลิตที่มีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของตลาด ลดปัญหาโรคเหี่ยวในสับปะรด ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตสับปะรด โดยหากเป็นการผลิตเพื่อส่งป้อนโรงงาน ให้เน้นหนักลดสารไนเตรทตกค้างในผลสับปะรด และกรณีเกษตรกรที่มีพื้นที่สับปะรดห่างไกลจากโรงงาน ให้ปรับสัดส่วนไปผลผลิตสับปะรดเพื่อการบริโภคผลสดส่งตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการสร้างชื่อเสียงและนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ รักษาความเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดอันดับ 1 ของโลกได้ต่อไปและที่สำคัญเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถประกอบอาชีพการปลูกสับปะรดต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดีตามความต้องการของตลาด เน้นการลดสารไนเตรทตกค้างในผลผลิต การป้องกันกำจัดโรค

เหี่ยวในสัปดาห์ และทดสอบการใช้จุลินทรีย์ PGPR ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตในไร่สัปดาห์

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินโครงการ

4.1 เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสัปดาห์ จำนวน 50 ราย

4.2 สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ที่มีการปลูกสัปดาห์ในจังหวัดลำปาง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสัปดาห์ผลสด และสัปดาห์โรงงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสัปดาห์ โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ผลสด และสัปดาห์โรงงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนบริหารจัดการผลผลิตสัปดาห์ในระดับจังหวัด พร้อมทั้งรายงานข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตร

5.2 การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

ดำเนินการอบรมเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน 50 ราย แบ่งเป็น 2 เรื่อง ได้แก่

5.2.1 อบรมเกษตรกรเรื่องการผลิตสัปดาห์คุณภาพให้แก่เกษตรกร เน้นลดการป้องกันโรคเหี่ยว และการควบคุมปริมาณสารไนเตรตตกค้างในผลสัปดาห์ให้น้อยที่สุดหรืออยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

วิธีดำเนินการ :

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนดพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย

(2) อบรมเกษตรกรผู้ปลูกสัปดาห์และศึกษาดูงาน เรื่อง การผลิตสัปดาห์คุณภาพ (เน้นลดการป้องกันโรคเหี่ยว และการควบคุมปริมาณสารไนเตรตตกค้าง) โดยพิจารณาหาจุดดูงานในพื้นที่ใกล้กับสถานที่จัดอบรมเพื่อให้เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมได้เห็นการปฏิบัติในสภาพแปลงจริง

(3) เกษตรกรเรียนรู้ในประเด็นการผลิตสัปดาห์คุณภาพ

(4) แนะนำเกษตรกรที่เข้าร่วมเรียนรู้ นำความรู้ที่ได้รับกลับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง

5.2.2 อบรมเกษตรกรเรื่องการตลาดและการจัดการสินค้าสัปดาห์

วิธีดำเนินงาน :

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนดพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย โดยคัดเลือกเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัปดาห์ปี 2563

(2) อบรมเกษตรกรในเรื่อง การตลาดและการจัดการสินค้าสัปดาห์ (ระบบ Logistics)

(3) แนะนำเกษตรกรที่เข้าร่วมเรียนรู้ นำสิ่งที่ได้รับกลับไปปฏิบัติในการหาช่องทาง การตลาดและการจัดการสินค้าของตนเอง

5.3 จัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัปดาห์คุณภาพ โดยเน้นทดสอบการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต โดยใช้จุลินทรีย์ PGPR ในพื้นที่จังหวัดลำปาง 1 แปลง ๆ ละ 5 ไร่ ได้แก่

- ดำเนินการในแปลงเดิมของปี 2564

วิธีดำเนินการ

- ให้ดำเนินการทดสอบต่อเนื่องในแปลงเดิมในปี 2564

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2564			ปี 2565							
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65
1. จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดผลสด และ สับปะรดโรงงาน			←								→
2. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร(อบรม/ศึกษาดูงาน) 2.1 เรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพ 2.2 เรื่องการตลาดและการจัดการสินค้าสับปะรด					↔	↔					
3. จัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สับปะรดคุณภาพโดยเน้นทดสอบการเพิ่มผลผลิต และ ลดต้นทุนการผลิตในไร่สับปะรด โดยใช้จุลินทรีย์ PGPR							↔	↔			

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1. เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพ
2. มีแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพ 1 แปลง พื้นที่ 5 ไร่

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับความรู้ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตสับปะรดคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด
2. แปลงต้นแบบสามารถใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพทั้งในพื้นที่ใกล้เคียงและจากเกษตรกรจากภูมิภาคอื่นที่สนใจ
3. เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตอย่างเหมาะสม ผลผลิตสับปะรดต่อไร่ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น มีคุณภาพสอดคล้อง ตรงตามความต้องการของตลาด ทำให้มีรายได้และกำไรจากการประกอบอาชีพการปลูกสับปะรดของตน

8.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ เกษตรกร 50 ราย ได้รับการอบรมพร้อมดูงานในเรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพ
- เชิงคุณภาพ แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพใน 1 แปลง พื้นที่ 5 ไร่ สามารถใช้เป็นตัวช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงหรือจังหวัดที่สนใจใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 80 มีความรู้ในการผลิตสับปะรดจนสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดให้มีคุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาดทั้งสับปะรดส่งโรงงาน และสับปะรดเพื่อบริโภคผลสด

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

1. ชื่อ นางสาวจิตติมา กาบเย็น

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

2. ชื่อ นางสาวสวิชญา สมบุญโสด

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์: 095-4298962

e-mail: lampang@doae.go.th , lampang_agri@hotmail.com
